

6 نوامبر 2014

داکتر سید عبدالله کاظم

عکس ها سخن میگویند!

در این روزها مطالبی درباره خانم رولا غنی، خانم رئیس جمهور داکتر اشرف غنی در رسانه ها به نشر میرسد که در نظر دارد نقش فعال در بهبود امور زنان کشور داشته باشد. در این ارتباط گفته میشود که رولا غنی پس از ملکه ثریا خانم شاه امان الله غازی دومین خانم یک رئیس دولت است که میخواهد در این راه تا حد مقدور مصدر خدمت شود. وقتی از ملکه ثریا به حیث پیش قدم این نهضت نام برده میشود، نزد بعضی ها این سؤال مطرح میگردد که:

آیا ملکه ثریا به حیث یک زن پیش قدم در نبوشیدن چادری و به حیث همسر پادشاه بیشتر با هم سفر بودن با اعلیحضرت و اشتراک در محافل رسمی موقف تشریفاتی و سمبولیک داشته، یا اینکه اسنادی مؤثق در دست است که بیانگر فعالیت اجتماعی او در امور زنان و یا رهبری و سر پرستی کدام مؤسسه خیریه بوده باشد و آیا متن بیانیه ملکه در کدام محفل رسمی در زمینه وجود دارد؟

برای توضیح مختصر پیرامون سؤالهای فوق مقاله نوشتم تحت عنوان "ملکه ثریا - بنیان گذار نهضت زنان کشور" که در پورتال فحیم افغان جرمن آنلاین بتاريخ 31 اکتوبر به نشر رسید. متعاقباً در ستون نظر سنجی جناب محترم محمد ایاز نوری از هالند از من خواستند که همان فوتوی ملکه ثریا را که بوسیله مخالفان مونتاز شده و نیز عکس لباس طراحی شده بوسیله ملکه و دو خواهرش را که در بین مردم مسما به "چادری قندهاری" گردیده بود، به نشر بسپارم. اینک حسب وعده نخست به عکس مونتاز شده توجه را جلب میکنم:

عکس شماره (1) همان عکس تقلبی ملکه ثریا است که بوسیله دشمنان افغانستان مونتاز شده و به هزارها کاپی آنرا در داخل کشور و ماورای سرحد و حتی در بین مسلمانان هندوستان از طریق زمین و هوا پخش کردند و این روحیه را خلق نمودند که گویا ملکه در انظار عامه بدون رعایت ستر و حجاب ظاهر شده است تا بدینوسیله آتش قیام و آشوب را شعله ور سازند. مردم عوام که در آن زمان نه ملکه را دیده بودند و نه از تخنیک تقلب در عکس آگاهی داشتند، با دیدن این وضع باور کردند که موضوع واقعیت دارد. این دسیسه بر سرعت تا آنجا پیش رفت که حتی بعضی حلقهات حکم تکفیر ملکه را صادر کردند.

اگر به عکس شماره (1) به دقت دیده شود و با عکس های شماره (2 و 3) مقایسه گردد، به وضاحت معلوم میشود که:

- تاج ملکه آنچه در عکس 1 به نظر میرسد، با آنچه در عکسهای 2 و 3 دیده میشود، کاملاً از هم فرق دارند: تاج در عکس 1 در قسمت تحتانی دو شکل قوسی دارد و در بین آن دانه های درشت احتمالاً الماس دیده میشود، در عکس 2 تاج اصلی ملکه شکل قوسی دو گانه ندارد. علاوه بر آن اگر به قسمت بالائی تاج دیده شود، واضح میگردد که تاج در عکس 1 از چندین ستاره جواهر نشان تشکیل شده که ستاره وسط بزرگ و در دو طرف ستاره ها کوچکتر میگردد. تاج اصلی ملکه فاقد همچو ستاره ها بوده و قسمت بالائی آن شکل "کنگره" را دارد.

- گلوبند در عکس شماره 1 از نظر ساختمان با عکس های شماره 2 و 3 کاملاً متفاوت است. شکل گلوبند در عکس 1 بطور "افتاده" یعنی آویزان است که در انتهای آن یک سنگ قیمتی احتمالاً زمرد نصب شده و سلسله جواهر نشان آن رو به گردن کوچکتر گردیده است، در حالیکه گلوبند اصلی ملکه به شکل نیمه دایره بوده و و آویزه های آن بطور متحد الشکل بدور نیمه دایره حلقه زده است.

د پانو شمیره: له 1 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکنی د لیکنیزې ښې پازوالې د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

- در عکس شماره 1 در جلو سینه یک نشان مرصع دیده میشود که که مخصوص زنان عالی مقام اروپائی میباشد، درحالیکه ملکه همچو چیزی را نداشته است و علاوهً جواهرات مرصع اطراف یخه یا یخن در عکس شماره 1 از جمله زیوراتی است که در عکس اصلی ملکه وجود ندارد.

- نگاهی به گوشواره ها میرساند که در عکس شماره 1 گوشواره ها دراز تر و تا پایان گردن و سر شانه ادامه دارد، درحالیکه در عکس شماره 2 و 3 گوشواره های ملکه ثریا کوتاه تر و کوچکتر میباشد.

- اگر به ساختمان وجود و جسامت ملکه ثریا، بخصوص قطر بازو و گردن دیده شود، واضح میشود که ملکه دارای جسامت قوی تر از عکس شماره 1 است، طوریکه در عکس های 2 و 3 دیده میشود.

- در ساختمان روی بخصوص بینی و دهن نیز با وجود دستکاری و پرداس میتوان تفاوت را مشاهده کرد. عکس شماره 1 بسیار جوانتر از صورت واقعی ملکه در عکس های 2 و 3 معلوم میشود.

با توضیحات مقایسوی فوق معلوم میشود که مخالفان با مهارت زیاد روی ملکه را به نحوی در داخل یک عکس دیگر جابجا کرده اند که ظاهراً از نظر قیافه با ملکه یک شباهت نسبی پیدا میکند. علاوهً باید اذعان کرد که ملکه ثریا هیچگاه چنین زیورات قیمتی به "ستایل" اروپائی نداشته است و اگر فرضاً میداشت، لازم نبود آنها را در یک سفر طولانی با خود ببرد.

عکس شماره (1) - عکس تقلبی و مونتاژ شده ای ملکه ثریا

در مورد عکس های شماره 2 و 3 باید گفت که آنها عکس های خانوادگی بوده و معلوم میشود که طور یادگار در یک اتاق محل اقامت خویش حین سفر رسمی اروپا در 1928 گرفته اند. در عکس شماره 2 شاه امان الله ایستاده و ملکه ثریا دست بر بازوی کوچ نشسته است و در عکس شماره 3 بر علاوه شاه و ملکه خواهر ملکه حوریه (بی بی خوری) با شوهرش و نیز برادر ملکه توابع طرزی دیده میشوند.

د پانو شمیره: له 2 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په څیر و لولئ

عکس شماره (2) و شماره (3)

عکس شماره (4)

در عکس شماره 4 ملکه ثریا با کلاه و بالاپوش دیده میشود که بطور نیم تنه (پروفایل) گرفته شده و یکی از عکس های رسمی ملکه در سفر اروپا محسوب میشود. در عکس شماره 5 شاه و ملکه در پاریس با قبول احترام گارد مخصوص از جلو آنها میگذرند که در عقب شان توپ طرزی برادر ملکه نیز حضور دارد و در عکس شماره 6 شاه

د پانو شمیره: له 3 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

و ملکه در محل سپاهی گمنام در پاریس پس از ادای احترام دسته گل می گذارند که در هر دو عکس ملکه با کلاه و بالاپوش دراز دیده میشود. ناگفته نماند که در تاریخ افغانستان از گذشته تا حال این اولین بار است که یک ملکه افغانستان در معیت شاه و یا رئیس دولت مشترکاً با قبول احترام گارد یکجا در همچو یک محفل اشتراک میکنند.

عکس شماره (5)

عکس شماره (6)

طوریکه در مقاله قبلی ذکر شده است، با تاسیس مکتب مستورات ملکه به کمک مادر و خواهران خود و یک تعداد دیگرخانمهای دربار نخست به فکر تعدیل چادری دولاق برآمد و کوشید چادری نسبتاً آزادتر را بین زنان مروج سازد. لذا چادری مکتبی را برای دختران نیمه جوان انکشاف داد که شامل یک پیراهن و یا دامن دراز و یک چادر بزرگتر در سر بود. خواهران ملکه نمونه دیگر چادری را از تکه کم وزن به رنگ سیاه برای دختران جوان و زنان طراحی کردند

د پانو شمیره: له 4 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

که مشتمل بود بر: دامن دراز تا بند پاها و یک پالان فراخ نیم تنه بدون آستین که به روی شانه ها انداخته میشد و یک روسری از عین تکه و رنگ که موها را می پوشانید. جرابهای ضخیم و رنگ روشن و دستکشها بدست، واقعا یک ابتکار بسیار جالب و در عین زمان عملی و سهل بود. این چادری را بنام "چادری قندهاری" نیز می نامیدند.

عکس شماره (7): از راست به چپ: ملکه ثریا، و دو خواهرش هریک خیریه و حوریه در قندهار (1925)

آنچه قبلاً گفته شد، شاه و ملکه هر دو برتعلیم تربیه نسوان جداً تأکید داشتند و آنرا در صدر پروگرام های اصلاحی خویش قرار دادند. برای اولین بار در سال 1920 یک اداره زیرنام "نظارت معارف" تشکیل گردید و سپس پروگرام درسی نسوان توسط انجمن علمیه روی دست گرفته شد که در ختم همان سال با تاسیس اولین مکتب نسوان در افغانستان بنام مکتب مستورات دروازه تحصیل برای زن افغان بازگردید. مکتب توسط زنان خانواده شاهی اداره میشد. ملکه ثریا با حمایت معنوی شوهر و والدین خود بعنوان "مفتشه" از امور مکتب واریسی میکرد مادرش "اسما رسمیه - خانم محمودپری" که زن با فرهنگ و دانشمند بود، مدیره مکتب و خواهر ملکه (خیریه خانم معین السلطنه) به حیث معاونه ایفای وظیفه میکرد. مکتب مستورات بیرون قصر شاهی در ناحیه "شهرآرا" در خانه علی احمد خان والی واقع بود که بیشتر شاگردان آنرا در سال اول در حدود 50 دختر از خاندان شاهی تشکیل میدادند. عکس شماره (8) که یکی از عکس های تاریخی محسوب میشود، یک تعداد دختران مکتب مستورات را در سال 1923 میتوان دید که با ذکر نام هریک تهیه شده است.

د پانو شمیره: له 5 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولی

عکس شماره (8)

عکس شماره (8)

بر علاوه ای آنچه در مقاله قبلی در مورد فراهم آوری زمینه های تحصیل برای نوجوانان افغان در داخل کشور گفته شد، شاه امان الله تلاش کرد تا عده ای از پسران و دختران را جهت تحصیل به خارج کشور نیز اعزام دارد. چنانچه قبلاً در خزان 1921 به تعداد 90 پسر جوان به اروپا اعزام شدند (48 نفر به جرمنی، 36 نفر به فرانسه و 6 نفر به ایتالیا) و در نظر بود تا در موقع مساعد یکعده دختران جوان را نیز جهت فراگیری طبابت زنانه به یکی از کشورهای اسلامی اعزام دارند. این پروگرام بعد از سفر اروپا عملی شد و بتاريخ 8 میزان 1307 (اکتوبر 1928)

ضمن اعزام یکصد پسر جوان جهت تحصیل به ترکیه، به تعداد 16 دختر نیمه جوان افغان که صنف دوم رشديه مکتب مستورات را به پایان رسانیده بودند، نیز شامل این گروپ بودند که اسامی شان در مقاله قبلی ذکر شده است. جهت وداع آنها مراسم خاص پذیرائی در قصر ستور وزارت خارجه برپا شد و در آن شاه و ملکه هریک را مورد تفقد قرار داده و به ایشان دعای موفقیت نمودند. پسران با لباسهای سفید و دخترها با لباسهای آبی (بالاپوش و کلاه و روپوش نوع مصری) با حضور جمعیت زیادی از رجال دولتی و اعضای فامیل، سوار موترها شده جانب پشاور حرکت کردند. آنها با قطار

د پانوی شمیره: له 6 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په خیر و لولئ

نخست به بندر کراچی رفتند و از آنجا ذریعه کشتی بطرف استانبول براه افتادند. امور سرپرستی دختران را در طول سفر محمد اسمعیل خان قونسل بعهدہ داشت و در بندر استانبول توسط سفیر افغانی ، (غلام جیلانی خان چرخي) و خانم شان استقبال شدند.

اعزام دختران به ترکیه به سرعت مبدل به حربہ تبلیغ قوی مخالفان و دشمنان دولت شد و مثل بمب انفجار کرد. یکماه از اعزام دختران به ترکیه نگذشته بود کہ آتش اغتشاش در وطن شعله ور شد و تبلیغات جدی علیه رژیم اوج گرفت کہ می گفتند: " پادشاه دختران مسلمان را به کافر ها میدهد و پسران را کافر شده بوطن برمیگرداند".

عکس شماره (9) یک عکس فامیلی است کہ در ماه نوامبر 1928 در کابل گرفته شده و شاه و ملکہ را در محفل عروسی راضیہ (نور السراج) خواهر شاه با پسر کاکایش محمد حس پسر محمد عمر خان نشان میدهد کہ ملکہ باز هم با کلاه ولباس دراز دیده میشود و درعین زمان لباس اطفال کہ در صف پایان نشسته اند، به شکل یونیفورم دراین محفل جلب توجه میکند.

عکس شماره (9)

د پانو شمیره: له 7 تر 7

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بنې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په څير و لولئ